

Forord

Byplanlægningens historie er et forsøg på at forklare, hvordan menneskene bevidst har planlagt deres fysiske omgivelser, så langt tilbage som erindringen rækker.

Grundlaget er en tolkning og rekonstruktion af de planer, skrifter og arkæologiske fragmenter, som har overlevet til vor tid samt studier i marken.

I fremstillingen er der lagt vægt på at forklare, hvad der fagligt er tænkt og gjort inden for byplanlægningen for at løse de problemer, som de forskellige typer samfund konfronterede byplanlæggerne med.

Bogen er skrevet, så den kan læses på flere planer. For fagfolk giver den en samlet fremstilling af de påvirkninger, den teknologiske, økonomiske, sociale og kulturelle udvikling har øvet på faget.

For fagfolk i tilgrænsende fag - først og fremmest bygningsarkitekter og bygningsingeniører - giver den en indsigt i den tradition og forståelse, der ligger

bag byplanlæggernes tankegang og handlinger.

For lægfolk giver bogen en indføring i de tanker, som ligger bag udformningen af vores byer. Ikke mindst demokratiseringen af byplanlægningen med inddragelsen af borgerne i denne giver en sådan indføring perspektiv.

Jeg vil gerne takke Hanne Lauridsen og Lars Bodum for hjælp med tekstbehandlingen, Hans Kiib og Iben Steensbæk Schrøder for hjælp med layout samt Winnie Kjærdsdam for deltagelse, engagement og tålmodighed under mine studier af alt fra for længst uddøde ørkenruiner til nutidens hektiske megapoler.

Første udgave udkom i 1995. Anden udgave er opdateret med ny viden, der er fremkommet siden da.

Aalborg Universitet 2006

Finn Kjærdsdam

Indholdsfortegnelse

Byen som stat

1. Antikkens byplanlægning	9
De tidligste byplaner	13
Bystaterne	18
Romerrigets byplaner	22

Fyrsten til ære og gavn

2. Feudalismens byplanlægning	27
Det feudale bureaukrati	31
Middelalderbyerne	36
Barokbyerne	47

De initiativriges paradys

3. Liberalismens byplanlægning	51
Merkantilismens byplaner	54
Liberal regulering	59
Konservativ bystrukturering	64
Nyliberal deregulering	74

For folket

4. Socialismens byplanlægning	77
De socialistiske utopier	80
Konstruktivismen	86
Rekonstruktionen	94
Nye socialistiske byer	98

<i>Vi skal alle være her</i>	103
5. Socialliberalismens byplanlægning	108
Havebybevægelsen	108
Funktionalismen	112
New Town bevægelsen	118
Strukturalismen	124
De voksende aflastningscentre	128
Postmodernismen	134
Byøkologien	138
Globaliseringen	142
6. Opsamling	145
Samfundsudviklingen	147
Teknologiens udvikling	148
Magtforholdenes udvikling	149
Litteratur	153
Illustrationsfortegnelse	168
Indeks	172